

WAASAN PÄIVÄLEHTI

GPT3

Irtonumero 1 €
Verkossa ilmainen

ISSN 2954-243X

N:o 15

Sunnuntaina, 14 huhtikuuta

2024

Waasan Päivälehti - moderni sanomalehti, jonka ulkoasu on peräisin 1870-luvulta. Silloin sanomalehdissä oli vain 4 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten neljässä sivussa on paljon luettavaa. Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). Tämän julkaisun teksti on luotu osittain GPT-3:lla, OpenAI:n laajamittaisella kielisukupolvimallilla. Luonnoskieliä luotaessa tekstit on tarkistettu, muokattu ja sanomalehti ottaa lopullisen vastuun tämän julkaisun sisällöstä. Waasan Päivälehti ilmestyy sunnuntaiaamuisin, mutta tavoitteenamme on, että se ilmestyy joka päivä jatkossa. Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi, painetut yksittäisnumerot maksavat 1 €. Mainoshinta 6 €/palstamillimetri, mutta vakiilmoitukset ovat halvempia (25 mm korkea=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €). Toistuvat ilmoitukset = 50 % alennus. Lähetä ilmoitukset jpg-, tiff- tai png-muodossa osoitteeseen waasanpaivalehti@gmail.com. Ilmoitukset pienennetään 46 mm:n sarakkeen leveyteen. Jos ilmoitus ei mahdu seuraavaan lehteen otamme yhteyttä. Päätoimittaja Hans Björknäs Posti: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Täällä olemme:
www.vpress.ovh

TAKATALVI

Tilaa Waasan Päivälehti! Lähetä emailin otsikolla Tilaus osoitteeseen waasanpaivalehti@gmail.com

Kouluampumisen vastuullinen käsittely mediassa

Kouluampumisen vastuullinen käsittely mediassa on tärkeä. THL on julkaissut useita ohjeita tähän liittyen ja tämä teksti pohjautuu osittain THÖ:n julkaisuihin,

tapahtumia.

Vastuullisen viestinnän periaatteet ovat selkeitä ja niitä tulee noudattaa tarkasti. Tärkeää on välittää asiallista tietoa siitä, miten ihmiset yleensä reagoivat traumaattisissa tilanteissa ja mistä apua on saatavilla. Lisäksi dramaattisen kuvamateriaalin julkaiseminen on vältettävä, erityisesti kun otetaan huomioon lasten alttius vaikuttavalle sisällölle. Viestinnän tulee olla kohdennettua ja sensitiivistä, huomioiden erityisesti lapset ja nuoret, jotka ovat erityisen haavoittuvassa asemassa.

Jäljittelyn vaaraa kasvattava viestintä on ehdottomasti vältettävä. Tämä tarkoittaa sitä, että tekijän persoonallisuutta ja tekotapaa ei tule yksityiskohtaisesti kuvata, sillä se voi inhimillistää ja mahdollistaa teon jäljittelyn. Sensaatiohakuksen ja dramaattisen viestinnän sijaan on tarpeen korostaa yhteisön yhtenäisyyttä ja suremisen merkitystä. Medioiden rooli tässä on keskeinen, ja vastuullinen viestintä on avainasemassa yhteiskunnallisen eheyden ylläpitämisessä.

On myös tärkeää tiedostaa, että lapset ja nuoret ovat eri-

tyisen herkkiä median vaikutuksille. Siksi heidän suojelemisensa väkivaltasisältöiseltä ja traumatisovalta materiaailta on ensiarvoisen tärkeää. Haastateltavien valinnassa on oltava erityisen varovainen, jotta haastatteluista ei aiheudu haittaa heille.

Yhteenvetona voidaan todeta, että vastuullinen ja harkittu viestintä on avainasemassa kouluampumisten käsittelyssä mediassa. Jokaisen median toimijan on otettava vastuu omasta roolistaan ja pyrittävä vaikuttamaan positiivisesti yhteiskuntaan traumaattisten tapahtumien jälkeen.

Photo Supplement - vpress.ovh

Who is Roger Broo?

Vaasan museoiden näyttelyvuosi avautuu pohjalaissyntyisen taiteenkeräilijä Roger Broon (1945–2017) kokoelman esittelyllä.

Näyttelyssä nähdään valikoima sadoista teoksista, jotka on lahjoitettu Åbo Akademin Säätiölle. Näyttelyä täydentävät osiot Turun taidemuseolle lahjoitetuista teoksista ja perheen yksityiskokoelmasta. Kokoelmanäyttely on esillä 12.4.–8.9.2024 Pohjanmaan museossa.

Taiteenkeräilijä Roger Broo (1945–2017) keräsi laajan kokoelmansa pääasiassa nuorilta, uransa alussa olevilta kuvataiteilijoilta. Broo seurasi nykyaiteen kehitystä ja vieraili toistuvasti museoiden ja gallerioiden näyttelyissä. Taidehankintojen lisäksi Broo oli aktiivinen toimija Suomen kulttuuri- ja taidekentällä.

Näyttely Who is Roger Broo? esittelee keräilijän ja hänen kokoelmansa. Esillä olevat teokset

maksi ja näyttelyksi

Kokoelman painopiste on grafiikassa ja maalauksissa, ja kokonaisuus muodostuu noin 400 teoksesta ulottuen ajallisesti 1950-luvulta 2010-luvulle.

Broon puoliso Harriet Silius lahjoitti keräilijän kuoleman jälkeen osan kokoelmasta, lähes 160 teosta, Åbo Akademin Säätiölle. Roger Broo teki työuransa Åbo Akademin hallintojohtajana, missä hän työskenteli 30 vuotta. Hänet nimitettiin myös kunniatohtoriksi. Broo oli yhteiskuntatieteilijänä erittäin omistautunut koulutuksen edistämiseen. Suomenruotsalainen kulttuuri oli hänelle laaja-alaisesti tärkeää. Lisäksi hän oli aktiivinen jäsen ja puheenjohtaja eri johtokunnissa ja yhdistyksissä, kuten Svenska kulturfonden, Pro Artibus ja Turun taidemuseo.

Kokoelma on Pohjanmaan museossa 12.4.–8.9.2024 nähtävän näyttelyn perusta, ja sitä täydentävät Turun taidemuseolle aiemmin lahjoitettu, lukumäärältään pienempi osuus sekä perheen omistuksessa olevat teokset. Osa teoksista on sijoitettu nähtäväksi julkisiin tiloihin, kuten oppilaitoksiin rannikkoseudulla.

Näyttelystä järjestetään yleisöopastuksia sunnuntaisin 14.4., 12.5., 9.6. ja 14.7. (Lähde: Vaasa.fi)

Bild: PAULIINA TURAKKA-PURHONEN Roger Broon muotokuva / Porträtt av Roger Broo / Portrait of Roger Broo 2011 Kuva / foto / photo: Vesa Aaltonen <https://kuvapankki.vaasa.fi/s/o/5ElqCoq4pZfDgM58>

avaavat samalla keräilijän persoonaa. Kysymystä on pohtinut myös paikallinen taiteilija Carina Granlund lukuisissa luonnoksissaan tehdessään tilausmuotokuvaa Broosta. Monipuolisessa kokoelmassa useat taiteilijat ovat edustettuina vain yhdellä tai muutamalla teoksella, joskin Granlundilta, Manno Kalliomäeltä, Veronika Ringbomilta ja Pauliina Turakka Purhoselta on useita teoksia. Näyttelyssä nähdään piirustuksia, maalauksia, grafiikkaa ja veistoksia yhteensä 33 taiteilijalta. Kokoelmanäyttelyn on kuratoinut amanuenssi Janna Sirén ja sen on tuottanut Vaasan museot yhteistyössä Åbo Akademin Säätiön kanssa. Näyttely on myös osa Åbo Akademin 50-vuotisjuhlavuotta Vaasassa.

–Kokoelmasta löytyy sekä huumoria, leikkisyyttä että vakavuutta. Sen monipuolisuus ja kirjavuus kertoo avarakatseisesta keräilystä ja aidosta kiinnostuksesta taiteeseen, kertoo amanuenssi Janna Sirén.

Yksityinen taidenäkemys kokoel-

TÄTÄ LEHTEÄ VOIT LUKEA MISSÄ TAHANSA:

Kuten tässä Amsterdamsissa

Sisäsataman avanto- tointipaikka suljeta- an 23.4.

Uintikausi Vaasan Sisäsataman avanto-
tointipaikalla loppuu 23.4.2024. Avanto-
tointipaikan jatkosta ensi kaudelle
ei ole tehty vielä päätöstä. (Vaasa.fi)

Seniorikeskustelu Al- massa 17.4-2024

Opistofoorumi Almassa asiantuntijat

pohtivat ikäihmisten elämää ja ikään-
tyvän ihmisen rooleja yhteiskunnassa
aiheenaan Aktiivinen seniorikansalai-
nen – arvokas elämä.

Yleisölle avoimessa ja maksuttomassa
paneelikeskustelussa usean eri alan
asiantuntijat keskustelevat aiheesta
Vaasan kansalaisopisto Almassa keski-
viikkona 17.4.2024 klo 18–20, Raastu-
vankatu 31, juhlasali. Paneelikeskus-
telu pidetään suomen kielellä, mutta
kysymyksiä voi esittää suomen lisäksi
myös ruotsiksi ja englanniksi.

Ikääntyvän väestön määrä kasvaa koko
ajan. Keski-ikä ja ns. vanhuusiän raja
on siirtynyt koko ajan eteenpäin. Ih-
miset elävät pidempään ja ovat myös
aktiivisia ja toimintakykyisempiä pi-
dempään kuin ennen. Mikä on ikään-
tyvän ihmisen rooli elämäntapa-
telussa? (Vaasa.fi)

Kuorolaulunku- ja saneerataan – räjäytystyöt mahdol- lisia

Kuorolaulunkuja Vöyrinkaupungilla sa-
neerataan 9.4.2024 alkaen. Kuntatek-
niikka rakentaa kujalle uudet hulevesi-
järjestelmät, pinnat ja viheristutukset.

Saneerauksen arvioidaan valmistuvan
lokakuussa 2024. (Vaasa.fi)

Vaasassa: Kulttuurin ja liikunnan säästöt noin 3,2 miljoonaa euroa

Vaasan kaupungin talouden
tasapainottamishjelma vu-
osille 2024-2027 vaikuttaa
myös kaupungin kulttuu-
ri- ja liikuntapalveluihin. Kaupungin
kulttuuri- ja liikuntalau-takunta kä-
sittelee säästötoimenpiteitä kokouk-
sessaan 16.4.2024. Ehdotetut säästöt
ovat noin 3,2 miljoonaa euroa.

Taloushaasteiden vuoksi kaupunki
on joutunut arvioimaan eri toimialo-
jen budjettia uudelleen. Kulttuuri- ja
liikuntapalveluihin kohdistuvat sää-
stötoimenpiteet ovat osa laajempaa
ponnistelua kaupungin talouden tasa-
painottamiseksi.

Säästötoimenpiteiden yksityiskohdat
eivät ole vielä täysin selvillä, mutta
niitä käsitel-lään tarkasti lautakunnan
kokouksessa. Tavoitteena on löytää
kestäviä ratkaisuja, jot-ka eivät vaar-
anna kaupungin kulttuuritarjontaa tai

Viikon taide-elämys:

Robert Wilhelm Ekman
1808-1873

Maan vaikutusvaltaisin taiteilija 1800-luvun puolivälissä, monet pitä-vät maalaustaiteen isänä Suomessa.
Pentti Lyytinen lukee runojaan savolaisessa pirtissä, 1848

liikuntamahdollisuuksia.

Lautakuntakäsittelyn jälkeen säästöe-
sitykset etenevät kaupunginhallituk-
selle ja lopul-ta kaupunginvaltuustolle
päättäväksi. Vaikutukset kulttuuri- ja
liikuntapalveluihin selviävät lopullisen
päätöksen myötä.

Vaasassa on tunnettu rikkaasta
kulttuurielämästään ja monipuolisista
liikuntamahdol-lisuuksistaan. Kau-
pungin asukkaat seuraavat tiiviisti sää-
stötoimenpiteiden vaikutuksia näihin
palveluihin, ja päätöksenteko herättää
varmasti keskustelua kaupunkilaisten
keskuudessa.

Tanssioppilaiden kevätnäytös 15 ja 16.4.2024

Vaasan taiteen perusopetuksen eli
Kuula-opiston ja TaiKonin tanssiop-
pilaat astuvat jälleen innostunein
mielin Vaasan kaupunginteatterin Ro-
meo-näyttämölle 15. ja 16.4.2024.
Kuula-opiston ja TaiKoninvanhimmat
oppilaat esittävät tanssikonaisuu-
den "Maailman merillä". Esitys on
saanut inspiraationsa merestä ja sen
moninaisesta kauneudesta. Se vie
katsojan matkalle, jossa yhdistyvät

tanssi ja luonto sekä erilaiset tunnel-
mat merellä ja maalla.

Taiteen perusopetuksen 9–18-vuo-
tiaat tanssin harrastajat esittävät
ohjelmiston, jossa baletin, nykytanssin
ja eri tyylien kirjo elää keskinäisessä
harmoniaassa, toisiaan inspiroiden.
Esityksessä on mukana myös Musiik-
kiopisto Legaton tanssioppilaita.
Esityksissä on mukana noin 130 tans-
sioppilasta.

Näytösajat:

- ma 15.4. ja ti 16.4. klo 18
- Vaasan kaupunginteatterin
Romeo-näyttämö
- Liput: 15 / 10 €, teatterin lip-

pukassa

- Esityksen kesto on noin 50 minuuttia, ei väliaikaa. "Tanssi yhdistää ja kasvattaa. Tanssi tavoittaa, koskettaa ja hyväksyy. Se on kivaa ja se tekee iloiseksi!" (Vaasa.fi)

He, jotka tietävät hiukan enemmän ovat He, jotka lukevat Waasan Päivälehteä

Vaasan Sähköverkko

investoi 17 miljoonaa euroa sähköverkon kehittämiseen Vuonna 2024 Vaasan Sähköverkko investoi 17 miljoonaa euroa sähköverkon kapasiteetin kehittämiseen ja toimitusvarmuuden parantamiseen. Suurimmissa hankkeissa sähköverkko, sähköasemat ja sähköasemat Sähköverkko saneerataan Saaristotiellä Vaasan Sundomissa ja Bredskäretissä Mustasaaren Södra Vallgrundis-sa. Sähkökaapelit haudataan maahan Veikarsissa, Mustasaarressa uusitaan ja osa sähköverkosta haudataan maahan.

Kesäduunisetelin haku aika käynnissä

Vaasan kaupungin kesäduuniseteli mahdollistaa tänäkin vuonna kesätyöpaikan vaasalaiselle nuorelle alle 50 henkilöä työllistävään yritykseen, yhdistykseen ja osuuskuntaan. Kesäduuniseteliä voi hakea 15. toukokuuta asti. Kesätyötä etsivä nuori voi olla itse yhteydessä työntantajaan ja kysyä kesätyöpaikkaa, minkä jälkeen työnantaja hakee kesäduuniseteliä nuoren palkkaamiseen. Toinen vaihtoehto on, että työnantaja hakee ensin setelin ja etsii sen avulla työntekijää.

Kesäduunisetelin haku aika on 1.4.–15.5.2024. Hakemus tehdään kaupungin sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi.vaasa.fi/> (Vaasa.fi)

Vanhan hautausmaan opastetut kierrokset

Ma 22.4. klo 14.00–15.00 ja klo 16.00–17.00 Vanhan hautausmaan opastettu kierrokset.

Lähdöt hautausmaan portilta, Vöyrinkatu 2. Kierrokset toteutetaan sekä suomeksi että ruotsiksi.

Vaasan vanha hautausmaa on perustettu 1864. Hautausmaata on kutsuttu myös Alman-niemeksi ensimmäisen sinne haudatun vainajan mukaan. Opastetuilla kierroksilla kuulet Vaasan historiasta, yhteiskunnallisista vaikuttajista sekä sodan ja rauhan sankareista. Kierroksen aikana tutustutaan myös hautausmaan moniin muistomerkkeihin ja sankari-hauta-alueisiin. Ilmoittautumiset perjantaina 19.4. klo 18.00 mennessä: <https://forms.gle/vBGs4GrooqA5FyGA8> Järjestäjä: Vaasa-Mustasaari oppaat ry Vasa-Korsholm guider rf.

Anttti Lindtman

Vieraillee Vaasassa huomenna 15.4.24. Voit tavata SDP_s puheenjohtajan Göranin konditoriassa klo 16.

Katupölyä on nyt runsaasti ilmassa

– terveetkin voivat saada ärsytysoireita Julkaisujankohta 9.4.2024 Katupölykausi on nyt käynnissä, ja ilmanlaatu voi olla monin paikoin välttävä tai

huono. Katupölylle altistuminen esimerkiksi työ- tai koulu-matkalla tai ulkoillessa aiheuttaa monelle oireita, kuten nuhaa ja silmien kirvelyä.

Katupöly on merkittävä terveyshaitta kaupungeissa

Katupölyn vakaville vaikutuksille herkkiä ovat esimerkiksi astmaatikoita sekä sepelvaltimo- tai keuhkohtaumatautia sairastavat. Katupöly voi pahentaa perussairauksen liittyviä oireita ja vaatia lääkitystä, lääkärissä käyntiä tai jopa sairaalahoitoa. Korkeat katupölypitoisuudet voivat aiheuttaa terveellekin aikuiselle ärsytysoireita, kuten nuhaa, yskää, kurkun karheutta sekä silmien kutinaa ja kirvelyä.

"Herkkiin väestöryhmiin kuuluvien on suositeltavaa välttää katupölylle altistumista pahimpaan katupölyaikaan ja huolehtia mahdollisen perussairauden asianmukaisesta hoidosta", sanoo THL:n erityisasiantuntija Taina Siponen. (thl.fi)

Kansainvälinen mediakonferenssi Helsingissä 25.–26.4.

Sveitsin yleisradioyhtiön pääjohtaja Gilles Marchand ja tukholmalainen professori Kristina Riegert ovat pääpuhujina pohjoismaisen julkisen palvelun me-diahistoriaa käsittelevässä konferenssissa.

Yle 100 -tutkimusohjelma järjestää Pasilan Isossa Pajassa 25.–26.4.2024 kansainvälisen Pohjoiset kertomukset ja digitaaliset horisontit -konferenssin. Pääteemoja tapahtumassa on kolme: digitaaliset horisontit, media ja kansallinen identiteetti sekä pohjoismaiset äänet. Konferenssin avaa Euroopan yleisradiounionin (EBU) hallituksen jäsen ja Sveitsin yleisradioyhtiön pääjohtaja Gilles Marchand keynote-puheella torstaina 25.4. Perjantain 26.4. pääpuhujana on tukholmalainen professori Kristina Riegert.

Torstaina 25.4. keskitytään erityisesti Ylen, Suomen ja suomalaisten suhteeseen Suomen ensimmäisten itenäisten vuosikymmenten aikana. Perjantaina 26.4. keskiössä ovat Yle ja kulttuuri sekä Ylen tie kohti digitaalista palvelua. Konferenssin koko ohjelma ja ilmoittautumistiedot ovat nähtävissä tutkimushankkeen kotisivulla. Konferenssia voi seurata avoimen striimin kautta samaisella sivulla.

EU-VAALIT

EU-vaalit 2024: Mitä, missä, milloin?

Seuraavat Euroopan parlamentin vaalit järjestetään kesäkuussa 2024.

Seuraavat Euroopan parlamentin vaalit järjestetään kesäkuussa 2024.

Suomessa:

Vaalipäivä: sunnuntai 9.6.2024

Ennakoäänestys:

Kotimaassa: 29.5.–4.6.2024

Ulkomailla: 29.5.–1.6.2024

Vaalipiiri: Koko Suomi Ahvenanmaa mukaan lukien

Valittavat mepit: 15

Euroopan unionin historia: yhtenäisyyden ja yhdentymisen matka

Euroopan unioni (EU) on osoitus kansojen välisen yhteistyön ja yhdentymisen voimasta. Se syntyi toisen maailmansodan tuhkasta, ja sen juuret ulottuvat visioon rauhan, vakauden ja vaurauden edistämisestä sodan runtelemana mantereella. EU:sta on vuosikymmenten aikana kehittynyt yksi maailman merkittävimmistä poliittisista ja taloudellisista toimijoista, joka on muokannut miljoonien ihmisten elämää jäsenvaltioissaan.

Perustaminen: Sodanjälkeinen sovinto

Toisen maailmansodan tuhot raunioittivat Euroopan sekä fyysisesti että taloudellisesti. Tällaisen tuhoamisen jälkeen useiden Euroopan maiden johtajat tunnustivat kiireellisen yhteistyön tarpeen tulevien konfliktien ehkäisemiseksi. Vuonna 1951 Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) perusti kuusi perustajajäsentä: Belgia, Ranska, Saksa, Italia, Luxemburg ja Alankomaat. Tämä merkitsi Euroopan yhdentymisen alkua, ja sen tavoitteena oli yhdistää hiili- ja teräsvarat keskinäisen taloudellisen riippuvuuden varmistamiseksi ja uusien sotien estämiseksi historiallisten

kilpailijoiden välillä.

Rooman sopimus: perustan luominen Vuonna 1957 allekirjoitetulla Rooman sopimuksella luotiin perusta yhdentymisen jatkamiselle perustamalla Euroopan talousyhteisö (ETY) ja Euroopan atomien-ergiyhteisö (Euratom). ETY:n tavoitteena oli luoda jäsenvaltioiden yhteismarkkinat ja edistää tavaroiden, palvelujen, pääoman ja ihmisten vapaata liikkuvuutta. Sopimus oli merkittävä askel kohti syvempää taloudellista yhteistyötä ja tasoitti tietä EU:n perustamiselle.

Laajentuminen ja laajentuminen: kasva-va yhtenäisyys

Vuosien mittaan EU laajeni sekä jäsenmäärältään että toiminta-alaltaan. Uusien jäsenvaltioiden liittyminen toi entiset itäblokin maat yhteisöön kommunismin kaatumisen jälkeen 20. vuosisadan lopulla. EU:n laajentuminen paitsi laajensi sen toiminta-alaa myös helpotti demokratiaan siirtymistä ja taloudellista kehitystä Itä-Euroopassa.

Maastrichtin sopimus: kohti poliittista unionia

Vuonna 1992 allekirjoitettu Maastrichtin sopimus oli virstanpylväs EU:n kehityksessä, sillä se teki Euroopan unionista poliittisen yksikön taloudellisten tehtäviensä ohella. Siinä otettiin käyttöön Euroopan kansalaisuuden käsite, luotiin perusta yhteiselle ulko- ja turvallisuuspolitiikalle ja tasoitettiin tietä yhtenäisvaluutan, euron, luomiselle.

Euro ja taloudelliset haasteet

Euron käyttöönotto vuonna 1999 merkitsi Euroopan yhdentymisen uutta aikakautta, kun 19 jäsenvaltiota otti käyttöön yhteisen rahan helpottaakseen kauppaa ja taloudellista yhteistyötä. Euroalue koh-tasi kuitenkin merkittäviä haasteita erityisesti vuoden 2008 maailmanlaajuisen finanssikriisin aikana, mikä paljasti talouden ohjauksen ja hallinnan heikkoudet ja herätti kysymyksiä euroaluetta koskevan hankkeen kestävytydestä.

Haasteet ja mahdollisuudet: Brexit ja tulevaisuus

EU on historiansa aikana kohdannut monia haasteita, kuten talouden laskusuhdanteet, muuttoliikekriisit ja Euroopan yhdentymisen edut kyseenalaistavien populististen liikkeiden nousun. Brexit, Ison-Britannian päätös erota EU:sta vuonna 2016, oli merkittävä takaisku, mutta korosti myös käynnissä olevaa keskustelua EU:n tulevasta suunnasta.

Näistä haasteista huolimatta EU on edelleen sitoutunut edistämään rauhaa, vaurautta ja solidaarisuutta jäsenvaltioidensa välillä. EU pyrkii Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja Next Generation EU -elpymissuunnitelman kaltaisilla aloitteilla puuttamaan kiireellisiin kysymyksiin, kuten ilmastonmuutokseen, digitalisaatioon ja sosiaaliseen eriarvoisuuteen, ja vahvistamaan samalla rooliaan maailmanlaajuisena toimijana maailmannäyttämöllä.

Yhteenveto

Euroopan unionin tarina on tarina sinnikkydestä, sopeutumisesta ja yhteistyöstä vastoinkäymisten edessä. Vaativuudesta alusta hiili- ja teräsyhteisönä nykyiseen asemaansa johtavana poliittisena ja taloudellisena toimijana EU on edennyt pitkälle yhtenäisyyden ja yhdentymisen edistämiseksi eri jäsenvaltioidensa välillä. Pyrkiesään navigoimaan 21. vuosisadan monimutkaisissa kysymyksissä EU on edelleen toivon majakka maanosalle, joka etsii yhdessä valoisampaa tulevaisuutta.

TAPAHTUMAT

VAASAN KANSAINVÄLINEN KOIRANÄYTTELY 13.-14.4.2024

Kansainvälinen kaikkien rotujen koiranäyttely Botniahallenissa. Näyttely kaikille koiraroduille. Koirat arvostellaan 20 eri kehässä, joita seuraa ryhmäkilpailut ja sunnuntaina Best in Show. Lisäksi Junior handler -kilpailu, piirin mestari kruunataan ja pätevyys FM:ään. Lapsi- ja koiranäyttely. 13.4.2024 klo 9.00 - 16.00
14.4.2024 klo 9.00 - 16.00
VERKKOSIVUSTO:
<https://www.showlink.fi/shows/vaasakv2024/>
Vaasan KV koiraatylte
c/o Bjarne Westerback
66270 Pörtom
Puhelin: +358505590089
Sähköposti: bjarne.westerback@gmail.com

RITZ

MUUKALAISIA YÖSSÄ – Musikaali Frank Sinatrasta ja Ava Gardnerista.

20.4.24 klo 14 och 19
Muukalaisia Yössä kertoo kahden Hollywood-tähden elämästä ja rakkaudesta, josta ei puuttunut intohimoa, mustasukkaisuutta ja suurta draamaa.
Esiintyjät Elisa Lairikko ja Petri Lairikko.
www.ritz.fi
www.musiikkiteatteri.fi

SEINÄJOEN TAIDEHALLI

3.5.24
Ilmaispäivä kuukauden ensimmäinen perjantai.
Näyttely muunmuassa "Thos Who Kept the Light" (Nastja Säde Rönkkä)
Nyykoolinkatu 25, 60100 Seinäjoki
Seinajoentaidehalli.fi

ILMAJOEN MUSIIKKIJUHLAT

ARMIOOPERA
7.6 - 16.6.24
Solist: Lilli Paasikivi
www.musiikkijuhlat.fi

SEINÄJOEN TAIDEHALLI

7.6.24
Ilmaispäivä kuukauden ensimmäinen perjantai.
Näyttely muunmuassa "Thos Who Kept the Light" (Nastja Säde Rönkkä)
Nyykoolinkatu 25, 60100 Seinäjoki
Seinajoentaidehalli.fi

PRIDE-viikko Vaasassa ja Mustasaaressa

10-16.6.24

<https://www.regnbagsallians.fi/>
VAASA AIR SHOW 15.-16.6.

Suomen suurin lentonäytös vuonna 2024! Suomen Ilmailuliiton päälentonäytös. Lentonäytöksen järjestää Vaasan lentokerhon ammattilaisista koostuva tiimi. Organisaatiomme on valmis tekemään osallistumisestasi onnistuneen. Siviili-Ilmailuliiton (SIL) vuosittainen päälentonäytös on myös Ilmavoimien, Maavoimien ja Rajavartiolaitoksen päälentonäytös. Lentonäytös järjestetään yhteistyössä Suomen kokeneimpien lentonäytösjärjestäjien kanssa, joilla on kokemusta 20 kansainvälisen lentonäytöksen järjestämisestä Suomessa, Euroopassa ja Aasiassa.

<https://vaasaairshow.fi/fi/etusivu>
Lisää Löylyä Rockfestival - 2 päivää 14-15.6

Lisää Löylyä Rockfestival 14.6 - 15.6 2024 järjestetään Vaasan Vaskiluodossa, (entisen Wasalandian paikalla).
<https://lisaaloyly.fi/>
Pe 14.6 klo 17.00 alkaen ja La 15.6 klo 16.00 alkaen

KALEVAN KISAT Vaasassa 27.-30.6.2024

Yleisurheilun SM-kisat eli Kalevan kisat järjestetään Vaasassa 27.-30.6.2024. Kyseessä on yksi vuoden merkittävimpiä kansallisia urheilutapahtumia Suomessa.

<https://kk2024.fi/>
HERÄTTÄJÄJUHLAT VAASASSA 5.-7.7.2024

Vaasassa järjestetään kesällä 2024 kaupungin toiset herättäjäjuhlat, peräti 60 vuotta edellisten tapahtuman jälkeen. Päivien tunnuslause on "Purjeisiin tuulta anna".

Herättäjäjuhlien tapahtuma-alue sijaitsee keskustassa, samoin kuin monet hotellit ja ravintolat, joten kävellen tai pyörällä on helppo liikkua paikasta toiseen. Vaasassa olet oikeasti meren äärellä, sillä matkaa torilta rantaan on vain muutama sata metriä. Rauhallinen iltakävely rantareitillä, piipahdus leikkipuistossa tai

kaupungin upeaan kulttuuritarjontaan tutustuminen onnistuu helposti tapahtuma-alueen välittömässä läheisyydessä. "Körttiradio" lähettää päivien aikana ohjelmaa ympäri vuorokauden.

TANGOMARKKINAT 40 vuotta
10-14.7.2024

Seinäjoki
<https://www.tangomarkkinat.fi/>

KORSHOLM MUSIC FESTIVAL
24.7 - 31.7.24

Korsholmmusicfestival.fi

VAASA FESTIVAL

1-3.8.2024
<https://vaasafestival.fi/>

TOVE TEUVALLA-OOPERA

Teuvan kirkko
3.8.24 - 11.8.2024
<https://www.korsholmmusicfestival.fi/tove-teuvalla/operan-tove-teuvalla>

TAITEIDEN YÖ

Odotettua kansanjuhlaa Taiteiden yötä vietetään Vaasassa 15.8.2024 karnevaalien hengessä. Ilmoittautuminen Taiteiden yöhön on avautunut.

WASA FUTURE -FESTIVAL
5-10.8.2024

Wasa Future Festival 2024 järjestetään 5.-10. elokuuta. Tapahtuma kokoaa osaavia ja motivoituneita henkilöitä elinkeinoelämästä, yliopistoista, alueellisista päätöksentekijöistä ja ministerikunnasta keskittymään ongelmien ratkaisemiseen Vaasassa ja eri puolilla Suomea. Festivaalin teemat vaihtelevat teollisista innovaatioista kulttuuriin näkökohtiin tarjoten alustan yhteistyölle ja ongelmanratkaisulle. Tilaisuutta voi seurata Wasa Future Festivalin YouTube-kanavalla.
Wasan innovaatiokeskus Gerbyntie 18
65230 Vaasa
<https://wasafuturefestival.fi/>

TIKANOJA
VUODEN TAIDETAPAHTUMA VAASASSA
Eero Järnefeltin näyttely avautuu 23.11.2024

KULTTUURI

Välitön tyydytys ja keskittymiskyvyn heikkeneminen ei ole hyväksi mielellemme.

Tunnetko olevasi liimattu puhelimeesi, pyyhkäiset loputtomasti TikTokia? Et ole yksin. Tohtori Anna Lembke väittää kirjassaan "Dopamine Nation", että moderni maailma manipuloi dopamiinijärjestelmäämme, aivojen mielihyvä- ja palkitsemiskeskusta, mikä johtaa välittömän tyydytyksen kulttuuriin ja vähenevään keskittymiskykyyn.

Anna Lembke (s. 27. marraskuuta 1967) on yhdysvaltalainen psykiatri, joka on Stanfordin yliopiston Stanfordin riippuvuuslääketieteen kaksoisdiagnoosiklinikan johtaja. Hän on Yhdysvaltojen opioidiepidemian asiantuntija ja kirjoittanut kirjan Drug Dealer, MD, How Doctors Were Duped, Patients Got Hooked ja Why It's So Hard to Stop. [1] Hänen viimeisin kirjansa, New York Timesin bestseller, Dopamine Nation: Finding Balance in the Age of Indulgence, julkaistiin elokuussa 2021.

Lembke esiintyi vuoden 2020 Netflix-dokumentissa The Social Dilemma.

Dopamiini, välittäjäaine, motivoi meitä etsimään palkintoja ja ryhtymään tarvittaviin aktiviteetteihin. Ongelma on liiallisessa stimulatiiossa. Sosiaalisen median alustat, videopelit ja jopa tietyt elintarvikkeet voivat laukaista dopamiinin vapautumisen, luoden "riippuvuus-spektrin", jossa jopa muut kuin aineet voivat tulla pakonomaisiksi.

Tämä "dopamiinikulttuuri" asettaa välittömät nautinnon osumat etusijalle vaivaa vaativien toimintojen sijaan. Vaikka TikTokin kaltaiset alustat tarjoavat jatkuvaa dopamiinivirtaa, jatkuva stimulaatio

Anna Lembke

voit vaikeuttaa keskittymistä pidempään tehtäviin, kuten kirjan lukemiseen tai syvälliseen ajatteluun. Uutuuden himo ja turhautuminen viivästyneisiin palkintoihin haittaavat entisestään kykyämme arvostaa hitaampia nautinnon muotoja.

Teknologia itsessään ei kuitenkaan ole konna. Sosiaalinen media ja muut alustat voivat olla tehokkaita työkaluja oppimiseen ja yhteydenpitoon. Tärkeintä on olla tietoinen. Rajojen asettaminen teknologian avulla, unen ja liikunnan priorisointi sekä tietoisien läsnäolon kehittäminen voivat auttaa meitä saamaan hallinnan takaisin.

Tri Lembke tarjoaa tien eteen-

päin: terveen suhteen dopamiiniin. Voimme nauttia sen eduista antamatta periksi sen riippuvuutta aiheuttavalle potentiaalille. Ymmärtämällä dopamiinijärjestelmää ja sen manipulointia jokapäiväisessä elämässämme voimme navigoida digitaalisessa maailmassa samalla kun edistämme pitkäaikaista hyvinvointia ja täyttymystä. Joten laita puhelimen hetkeksi alas, tartu kirjaan ja anna aivoillesi dopamiinidetox!

Anna Lembkesin kirja löytyy täältä ilmaiseksi:

<https://www.studocu.com/en-us/document/stanford-university/affective-neuroscience/dopamine-nation-pdf-dopamine/61634553>

Kuva; EthicsinSociety, Creative Commons Nimeä 3.0

VETERAANIVIIKKO 22.-28.4.2024

Veteraaniviikolla 22.-28.4. ohjelmaa Vaasassa ja Mustasaassa

Kansallista veteraanipäivää vietetään Vaasassa lauantaina 27.4. Veteraaniviikolla on myös aiheeseen liittyvää oheisohjelmaa opastetuista kävelyistä yhteislauluihin, luentoihin ja näyttelyihin.

Pääjuhla

Kansallisen veteraanipäivän pääjuhlaa vietetään 27.4. kello 13.30–15.00 Botniahallilla (yleisö saapuu viimeistään 13.00). Botniahallilla on tarjolla ruokaa ja kahvia kello 11.30–13.00.

Musiikista juhlassa vastaa laivaston soittokunta kapellimestari Tero Haikalan johdolla. Solisteina esiintyvät musiikkimajuri Juha Ketola ja laulaja-näyttelijä Sarah Nedergård. Juhlassa esiintyvät myös kuorot Wasa Sångargille, Kuula-opiston kuoro Estradi ja Onkilahden yhteinäiskoulun musiikkiluokkien kuoro Fading. Juhlan juontaa toimittaja Manu Myllyaho.

Juhla televisoidaan suorana Yle1 kanavalla ja Yle Areenassa.

Ennen pääjuhlaa 27.4. on myös kello 9.00 lipunnosto Suomen Vapaudenpatsaalla Vaasan Kauppatorilla ja kello 10.00–11.00

ekumeeninen, kaksikielinen juhlahjelmanpalvelus Vaasan kirkossa.

Jumalanpalveluksen jälkeen Botniahallille pääsee maksuttomilla bussikujetuksilla kaupungintalon edestä ja juhlan jälkeen takaisin.

Veteraaniviikolla myös maksutonta oheisohjelmaa

8.4.–31.5. pääkirjaston Maat- ja kulttuurit-osastolla (2. krs.) esillä Sotiemme veteraanit-kirjanäyttely. Kirjanäyttelyssä on lainattavissa talvi- ja jatkosotaan liittyvää kirjallisuutta.

Vaasan kaupunginkirjaston kokoelmista löytyy myös Myrkkykaappi eli kiellettyjen kirjojen kaappi. Myrkkykaappi löytyy Pääkirjaston 2. kerroksesta, Yhteiskunta- ja talousosastolta. Kaapin kirjat eivät ole lainattavissa, mutta niitä voi lukea ja tutkia kirjastossa. Monesta kirjasta on olemassa myös lainakappaleita maamme kirjastoissa ja joistakin teoksista on otettu myös uusintapainoksia. Myrkkykaapin kirjalistaan voi tutustua Vaasan kaupunginkirjaston kotisivuilla: <https://kirjasto.vaasa.fi/-/erikoiskokoelmat>

Ma 22.4. klo 14.00–15.00 ja klo 16.00–17.00 Vanhan hautausmaan opastettu kierrokset. Lähdöt hautausmaan portilta, Vöyrinkatu 2. Kierrokset toteutetaan sekä suomeksi että ruotsiksi.

Vaasan vanha hautausmaa on perustettu 1864. Hautausmaata on kutsuttu myös Almänniemeksi ensimmäisen sinne haudatun vainajan mukaan. Opastetuilla kierroksilla kuulet Vaasan historias-

ta, yhteiskunnallisista vaikuttajista sekä sodan ja rauhan sankareista. Kierroksen aikana tutustutaan myös hautausmaan moniin muistomerkkeihin ja sankarihauta-alueisiin.

Ilmoittautumiset perjantaina 19.4. klo 18.00 mennessä: <https://forms.gle/vBGs4GrooqA5FyGA8>
Järjestäjä: Vaasa-Mustasaari oppaat ry Vasa-Korsholm guider rf.

Ti 23.4. klo 15.00–16.00

kasarmin alueen opastettu kierros.

Lähtö Setterbergin patsaalta, Kirkkopuistikko 34. Kierros toteutetaan sekä suomeksi että ruotsiksi.

Vaasan kasarmialue on yksi parhaiten säilyneistä 1800-luvun puukasarmialueista Suomessa. Opastetulla kierroksella kuulet alueen historiasta, arkkitehtuurista ja tulevaisuudesta. Kävelemme Koivupuiston kautta rantaan, missä opas kertoo Jääkäripatsaasta ja Suomen ilmailun muistomerkistä.

Ilmoittautumiset maanantaina 22.4. klo 18.00 mennessä: <https://forms.gle/mXixs67tj3b4Kp2q6>
Järjestäjä Vaasa-Mustasaari oppaat ry Vasa-Korsholm guider rf.

Ti 23.4. klo 18.00–19.00 luento Laitonta, moraalitonta ja lihottavaa: Suhtautuminen paritansseihin ja sota-ajan tanssikielto Suomessa. Pääkirjaston Draamasali.

Historiantutkija ja Suomen historian dosentti Marko Tikka. Luento pidetään suomeksi. Ei ilmoittautumista.

Ke 24.4. klo 18.00–19.30 luento Suomen Vapaudenpatsas ja sen symboliikka.

Opistotalo, Raastuvankatu 31, auditorio B231. Luento pidetään suomeksi.

Kuvataiteen opettaja Aimo Nyberg ja professori emeritus Ilkka Virtanen.

Vaasassa on useita sellaisia sotien muistomerkkejä, joita Suomessa on vain yksi, mm. Jääkäripatsas ja Suomen ilmailun muistomerkki (Kotkapatsas). Vapaudenpatsas on niistä ehdottomasti vaikuttavin. Luennolla avataan sen historiaa ja symboliikkaa.

Ilmoittautuminen: <https://uusi.opistopalvelut.fi/vasa/fi/course/66306>

To 25.4. klo 15.00 sota-ajan sallittuja yhteislauluja.

Kauppakeskus Rewell, Vil-

jon aukio.

Mieslauluryhmä Vox Luminum johdattelee yleisön sota-ajan lauluihin toimimalla esilaulajina yhteislauluihin sekä esittämällä valikoituja kappaleita lauluryhmälle sovitettuina teoksina.

Lauluryhmää johtavat Jari Ojalainen ja Katariina Korkman, säestäjänä toimii Bo Lund (harmonikka). Tilaisuuden juontaa Ralf Holmlund.

Tilaisuuteen vapaa pääsy,

ei ennakkoilmoittautumista.

Pe 26.4. Vaasa 400 näyttely – opastetut maksuttomat kierrokset. klo 13.00 ruotsiksi ja klo 14.00 suomeksi. Pohjanmaan museo, Museokatu 3.

Vaasa 400 -näyttely johdattelee kävijän Vaasan kaupungin 400-vuotiseen historiaan. Esitys alkaa kaupungin perustamisesta vuonna 1606 ja etenee kertomalla yhteiskuntaa muokanneista olosuhteista ja tapahtumista, hallinnosta, koulutuksesta, ihmisten toimeentulosta sekä arjesta ja juhlasta.

Ilmoittautumiset osoitteen museoinfo@vaasa.fi.

La 27.4. klo 10.00–12.00 ja su 28.4. klo 12.00–14.00 Vaasan sotaveteraanimuseo auki. Kirkkopuistikko 22 A.

Vaasan Sotaveteraanimuseo esittelee sotahistoriaa Suomen sodasta aina jatkosodan päättymiseen saakka. Museon kokoelmat koostuvat pääsääntöisesti aseista, kunniamerkeistä, asepuvuista sekä asevarusteista.

Ryhmille voi sopia aikoja erikseen. Yhteydenotot numeroon 050 537 7909. (Vaasa.fi)

Eero Järnefelt: Suomen merkittävä luonto- ja muotokuvamaalari

Eero Järnefelt (1863–1937) oli suomalaisen taiteen merkikkeen henkilö, joka tunnettiin kiehtovista maisemistaan ja oivaltavista muotokuvistaan. Merkittävään taiteilijaperheeseen syntynyt Järnefelt oli pienestä pitäen luovuuden ympäröimä.

Hänen isänsä oli kenraali ja äitinsä paronitar, jolla oli taiteellisia etuja. Hänen sisarensa Aino avioitui arvostetun säveltäjän Jean Sibeliuksen kanssa. Taiteellinen miljöö lähestyi epäilemättä Järnefeltin omia taiteellisia lahjoja. Järnefeltin taiteellinen taival alkoi Pariisista, jossa hän opiskeli kuuluisien ranskalaisten taiteilijoiden, kuten Fer-

nand Cormonin johdolla. Hän imi naturalismin ja impressionismin vaikutteita, mikä näkyy hänen valonkäytössään ja keskittymisessään ohikiehtävien hetkien vangitsemiseen.

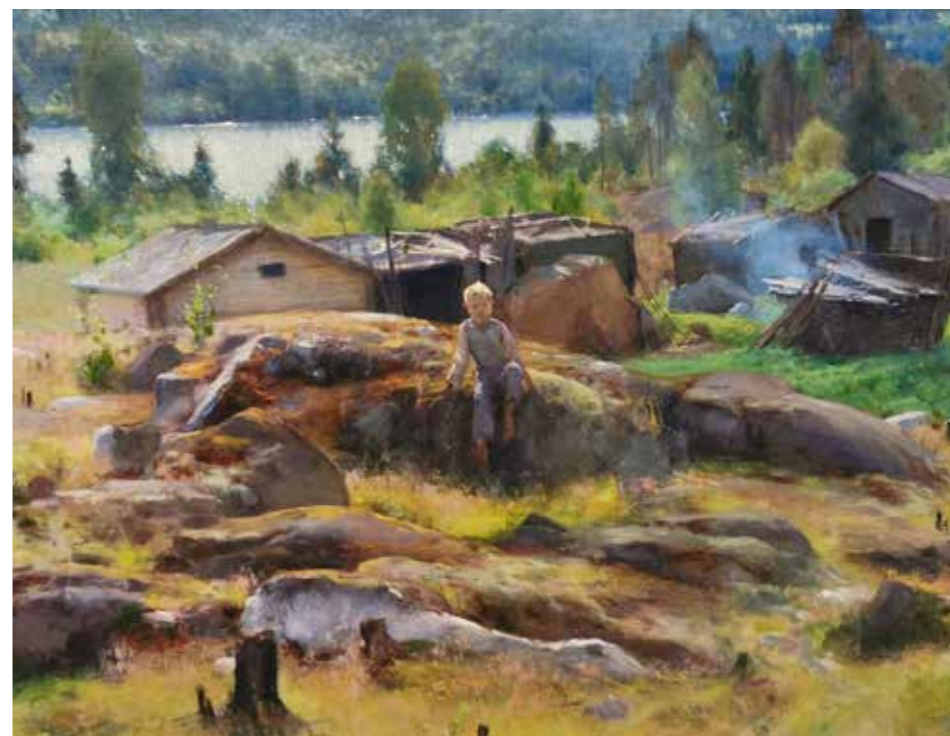
Suomeen palattuaan Järnefelt ihastui kotimaansa luonnon kauneuteen, erityisesti Kolin kansallispuistoa ympäröiviin jylhiin maisemiin. Hänen maalauksensa vangitsivat näiden maisemien hiljaisuuden ja loistokkuuden, usein hillityllä väripaletilla ja korostamalla Suomen erämaan laajuutta. Nämä Koli-aiheiset maalaukset ovat edelleen hänen tunnetuimpia teoksiaan. Järnefelt oli myös lahjakas muotokuvamaalari. Hän

maalasi suomalaisen yhteiskunnan merkkihenkilöitä ja vangitsi heidän persoonallisuutensa ja ilmeensä hämmästyttävän yksityiskohtaisesti. Hänen muotokuvansa tunnettiin psykologisesta syvyydestään ja kyvystään välittää kohteidensa sisäinen maailma. Taiteellisten pyrkimystensä lisäksi Järnefeltillä oli merkittävä rooli suomalaisen taidekasvatuksen muotoutumisessa. Hän toimi professorina Helsingin yliopiston piirustusstudioissa yli kahden vuosikymmenen ajan inspiroiden aloittelevia taiteilijasukupolvia. Eero Järnefeltin taiteen keskeisiä piirteitä:

Maisemat: Keskity vangitsemaan Suomen erämaiden, erityisesti Ko-

J K Paasikivi, muotokuva

lin kansallispuiston, kauneutta. Mykistettyjen värien käyttö ja laajuuden korostaminen.

Muotokuva: Psykologinen syvyys ja kyky kuvata kohteiden sisäistä maailmaa.

Vaikutteet: Naturalismi ja impressionismi näkyvät hänen valonkäytössään ja keskittymisessään ohikiehtävien hetkien vangitsemiseen. **Perintö:** Eero Järnefeltiä pidetään yhtenä suomalaisen taiteen kultakauden johtohahmoista. Hänen maalauksiaan ihaillaan edelleen niiden kauneuden, teknisen taidon ja kyvyn vangita suomalaisen maiseman ja ihmisten ydin.

Muutama Järnefeltin maalauksia:

”Raatajat rahanalaiset” eli **”Kaski (1893)**: Tätä pidetään yleisesti Järnefeltin ikonisimpana teoksena ja suomalaisen taiteen virstanpylväänä. Se kuvaa ryhmää väsyneitä maanviljelijöitä, jotka raivaavat maata polttamalla riisiä. Maalaus on voimakas yhteiskunnallinen kommentaari ja tuo esiin tuon ajan maaseudun karun todellisuuden Suomessa. Hahmot ovat stoalaisia ja siluetteja savun täyttämää taivasta vasten, mikä välittää vaikeuksien ja joustavuuden tunteen.

”Saimi niityllä” (1892): Tässä muotokuvassa Järnefeltin vaimo Saimi istuu kauniisti aurinkoisella niityllä. Maalaus tunnetaan idyllisestä tunnelmastaan ja puiden läpi tihkuvasta pehmeästä valosta. Järnefeltin taito vangita valoa ja varjoa on ilmeinen, samoin kuin hänen hellyytensä kuvata vaimoaan. Mykistetyn väripaletin käyttö, jossa on vihjeitä kirkaasta vihreästä ja keltaisesta, luo harmonisen ja rauhallisen koostumuksen.

”Koli” (1935): Myöhemmin Järnefeltin uralla maalattu maisema edustaa hänen pitkäaikaista kiinnostustaan Kolin kansallispuiston upeaan luontoon. Järven laajuus ja kumpuilevat kukkulat hallitsevat

Frans Ali Krogius' muotokuva

etualaa, kun taas kaukaiset vuoret nousevat majesteettisesti taustalla. Viileän sinisen ja vihreän värimaailman käyttö välittää Suomen erämaan seesteisyyttä. Tämä maalaus on esimerkki Järnefeltin kyvystä kääntää luonnon mahtavuus kankaalle tyyneydellä ja kunnioituksella.

Suurin osa Eero Järnefeltin maalauksista on julkisissa kokoelmissa Suomessa, erityisesti suomalaisen taiteeseen keskittyvissä. Tässä on joitain näkyviä paikkoja, joista löydät hänen työnsä:

Ateneumin taidemuseo, Helsinki: Kansallisgalleriassa on laajin kokoelma Järnefeltin maalauksia, kuten ikoniset teokset kuten "Ruoskan alla" ja "Saimi niityllä".

Järvenpään taidemuseo: Järvenpäässä, rikkaassa taidehistoriallisessa kaupungissa, sijaitsevassa museossa on merkittävä kokoelma Järnefeltin teoksia ja se tarjoaa tarkemman katsauksen hänen taiteelliseen matkaansa.

Muut Suomen museot: Monissa museoissa ympäri Suomea on esillä Järnefeltin maalauksia, muun muassa alueellisissa taidemuseoissa ja niissä, joissa on laajempi kokoelma suomalaista taidetta. Joitakin esimerkkejä:

HAM Helsingin taidemuseo
Turun taidemuseo
Sara Hildénin taidemuseo, Tampere
Eri yliopistomuseoiden kokoelmat

Yksityiskokoelmat: Vaikka suurin osa Järnefeltin teoksista on julkisissa museoissa, pienempi osa on yksityiskokoelmissa.

Eero Järnefeltin 200 maalauksen näyttely avautui toissapäivänä Helsingin Ateneumissa. Näyttely on avoinna 25. elokuuta asti. Marraskuussa 2024 osa noin 80 maalauksen näyttelystä on esillä Tikanojan taidegalleriassa Vaasassa.

NÄYTTELY

Radioaallon harjalla - Vapriikin näyttely Tampereella

15-watin FM-radiolähetin jolla tehtiin piraattilähetyksiä Tampereella 1980-luvulla

Commodore, Suomen ensimmäinen ”jokamiehen tietokone”

”Radioaallon harjalla – kristallikoneesta podcastiksi” avaa Suomen radiohistoriaa 1920-luvulta nykypäivään

Tampereen Vapriikin museossa avautuu kiehtova näyttely, joka pureutuu suomalaisen radiohistorian juurille. ”Radioaallon huipulla – kristallikoneesta podcastiin” vie kävijän lumoavalle matkalle radion monipuoliseen historiaan. Näyttely pureutuu siihen, mikä on tehnyt radiosta lumoavan tekijöille, kuulijoille ja harrastajille vuosikymmenien ajan, ja miksi tämä maaginen laite on säilyttänyt asemansa internetin ja digitaalisen viestinnän aikakaudella.

Vaikka radio saattaa vaikuttaa ohimenevältä muodolta nykypäivän mediamyrskyissä, se on silti maailmanlaajuisesti merkittävä viestintäväline. Internet-yhteys, matkaviestinverkot, sähkö ja digitaalisen tiedon saatavuus eivät ole saatavilla kaikkialla maailmassa. Radio on osoittautunut arvokkaaksi viestintäkanavaksi myös kriisitilanteissa, sillä sen verkko on suunniteltu kestävämpään pidempiä sähkökatkoja kuin esimerkiksi matkapuhelinverkot.

Eryteisesti radioamatöörit näyttävät olevan kriittisiä viestinnän ja viestinnän pilareita kriisitilanteissa. Näyttely kutsuu miettimään, milaista taikaa radioon piilotettu laite onnistuu luomaan arjen kuuntelusta välttämättömiin kriisiyhteyksiin. Tämä ainutlaatuinen näyttely tarjoaa mahdollisuuden sukeltaa radion historiaan ja ymmärtää sen jatkuvan merkityksen monipuolisena ja kestäväenä viestintävälineenä.

ILMASTONMUUTOS

Copernicus: Maaliskuu 2024 on kymmenes kuukausi peräkkäin kuumin

Maaliskuu 2024 on kymmenes kuukausi peräkkäin, joka on kyseisen kuukauden kuumin ERA5-tietueessa, joka ulottuu vuoteen 1940. Tulokset sisältyvät Copernicuksen ilmastomuutospalvelun (C3S) uusimpaan ilmastotiedotteeseen. Maailman valtamerissä on nähty 12 peräkkäistä kuukautta ennätysellisen korkeita pintalämpötiloja.

Maapallon pintalämpötila maaliskuussa oli 14,14 °C, 0,73 °C yli vuosien 1991–2020 maaliskuun keskiarvon ja 0,10 °C yli edellisen maaliskuussa 2016 asetetun korkeimman lämpötilan. Maaliskuun anomalia oli hieman pienempi kuin edellisen kuukauden 0,81 °C:n poikkeama, ja huhtikuun ensimmäisinä päivinä poikkeamat vähenivät, kuten C3S Climate Pulse -sovellus osoittaa.

Maapallon keskilämpötila viimeisten kahdentoista kuukauden aikana (huhtikuu 2023 – maaliskuu 2024) on kaikkien aikojen korkein, 0,70 °C vuosien 1991–2020 keskiarvon yläpuolella.

Lehdistötiedotteessa C3S:n apulaisjohtaja Samantha Burgess korosti näiden jatkuvien ennätyskorkeiden lämpötilojen merkitystä sekä ilmakehässä että pintameressä.

”Maaliskuu 2024 jatkaa ilmastoennätysten sarjaa, joka kaatuu sekä ilman että meren pintalämpötilojen osalta, 10. peräkkäisellä ennätyskuukaudella. Maapallon keskilämpötila on kaikkien aikojen korkein, sillä viimeisten 12 kuukauden aikana lämpötila on ollut 1,58 °C esiteollista aikaa korkeammalla tasolla. Lisälämpenemisen pysäyttäminen edellyttää kasvihuonekaasupäästöjen nopeaa vähentämistä.”

Maaliskuu 2024 oli 1,68 °C lämpimämpi kuin maaliskuun keskilämpö-

tila vastaavana esiteollisena aikana (1850-1900). Toinen tärkeä tilastotieto on, että viimeiset kaksitoista kuukautta olivat 1,58 °C esiteollisen ajan yläpuolella ja lämpimimmät 12 kuukautta mitattuna.

Maailmanlaajuinen keskimääräinen merenpinnan lämpötila on myös ennätysellisen korkealla tasolla, 21,07 °C:ssa, hieman yli helmikuussa mitatun 21,06 °C:n. Merien lämpötilat ovat nyt olleet ennennäkemättömän lämpimiä yli 12 kuukauden ajan.

Maaliskuu 2024 oli keskimääräistä sateisempi suurimmassa osassa Länsi-Eurooppaa C3S:n seuraamien kolmen tärkeimmän hydrologisen indikaattorin osalta; sademäärä, pintailman suhteellinen kosteus ja pintamaan kosteus (joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta, kuten Itä-Espanja).

Iberian niemimaalla, Pohjois-Italiasa ja Etelä-Ranskassa myrskyt aiheuttivat rankkasateita. Myös Itä-Skandinaviassa ja osissa Luoteis-Venäjää oli keskimääräistä kosteampaa, kun taas muu Eurooppa pysyi keskimääräistä kuivempänä.

Muualla Australiassa oli poikkeuksellisen märkä kuukausi, ja se oli keskimääräistä sateisempi osissa Pohjois-Amerikkaa, Keski-Aasiassa, Japanissa, suuressa osassa Arabian niemimaata, Madagaskaria ja osissa Etelä-Amerikkaa.

Pintailman lämpötila maaliskuussa 2024

Maaliskuu 2024 oli maailmanlaajuisesti lämpimämpi kuin mikään aiempi maaliskuu tilastoissa, sillä keskimääräinen ERA5-pintalämpötila oli 14,14 °C, 0,73 °C yli vuosien 1991–2020 maaliskuun keskiarvon

ja 0,10 °C korkeampi kuin edellinen maaliskuussa 2016 asetettu korkein lämpötila. Tämä on kymmenes kuukausi peräkkäin, joka on mitaushistorian lämpimin kyseisenä kuukautena. Kuukausi oli 1,68 °C lämpimämpi kuin arvio maaliskuun keskiarvosta vuosina 1850-1900, joka oli nimetty esiteolliseksi viitekaudeksi. Maapallon keskilämpötila viimeisten kahdentoista kuukauden aikana (huhtikuu 2023 – maaliskuu 2024) on kaikkien aikojen korkein, 0,70 °C yli vuosien 1991–2020 keskiarvon ja 1,58 °C esiteollisen ajan keskiarvon yläpuolella vuosina 1850–1900.

Euroopan keskilämpötila maaliskuussa 2024 oli 2,12 °C yli vuosien 1991–2020 maaliskuun keskiarvon, mikä tekee kuukaudesta maanosan toiseksi lämpimimmän maaliskuun, vain marginaalisen 0,02 °C viileämmän kuin maaliskuu 2014. Lämpötilat olivat keskimääräistä korkeampia maan keski- ja itäosissa.

Euroopan ulkopuolella lämpötilat olivat keskimääräistä korkeampia Pohjois-Amerikan itäosissa, Grönlannissa, Itä-Venäjällä, Keski-Amerikassa, osissa Etelä-Amerikkaa, monissa osissa Afrikkaa, Etelä-Australiassa ja osissa Etelämannerta.

El Niño heikkeni edelleen itäisellä päiväntasaajan Tyynellämerellä, mutta meri-ilman lämpötilat pysyivät yleisesti epätavallisen korkeina.

Maaliskuun keskimääräinen merenpinnan lämpötila 60–60 °N oli 21,07 °C, korkein kuukausittainen arvo, hieman yli helmikuussa kirjattun 21,06 °C:n.

TEKOÄLYRADIO

Suomen ensimmäinen tekoälyllä tuotettu radiokanava on nyt täällä

Suomen tekoälyradio aloitti toimintansa keskiviikkona 29. marraskuuta 2023 nettiradiona. Bauer Media tekee merkittävän harppauksen äänimarkkinoilla lanseeraamalla Pohjoismaiden ensimmäisen radiokanavan, jonka sisältö on täysin tekoälyn tuottamaa. Tämä innovaatio yhdistää teknologian ja viihteen ja vahvistaa Bauer Median asemaa äänibisneksen edelläkävijänä.

”Olemme innoissamme ja ylpeitä tuodessamme markkinoille Pohjoismaiden ensimmäisen Tekoälyradion. Tämä on mielenkiintoinen virstanpylväs radiomaailmassa ja osoitus sitoutumisestamme tuoda uutta ja innovatiivista sisältöä kuulijoillemme myös jatkossa”, kertoo Bauer Median toimitusjohtaja Sami Tenkanen.

Tekoälyradion ensivaiheessa sisältö koostuu seuraavista ominaisuuksista:

Äänituotannot, jotka on tuotettu tekoälyn avustuksella

Valtakunnallisesti merkittävät tekoälyn tuottamat liikennetiedotteet

Valtakunnalliset tekoälyn tuottamat säävaroitukset huonon kelin varalta

Viihdeuutiset, jotka luetaan tekoälyn avulla Voice.fi viihdepalvelusta.

Tekoälyradioon suunnitellaan jatkuvasti uusia ominaisuuksia, jotta se pysyy kiinnostavana ja relevanttina kuulijoilleen. Myös mainostajat huomioidaan innovatiivisten audiomainosratkaisujen avulla.

Tekoälyn luoma kuva tekoäly-radiokanavasta

”Tämä lanseeraus edustaa Bauer Median sitoutumista innovaatioon ja uusimman teknologian hyödyntämiseen radioliiketoiminnan kehittämisessä. Tulemme jatkamaan kehitystyötä aktiivisesti myös lanseerauksen jälkeen tarjotaksemme kuulijoille entistä henkilökohtaisempia ja räätälöidymiä kokemuksia radiomaailmassa”, kertoo projektista vastaava Head of Innovation, Sini Kervinen.

Tekoälyradio laajenee myös FM-taajuuksille. Helsingissä kanava kuuluu taajuudella 102,0 MHz ja Kangasalla taajuudella 101,6 MHz 8. huhtikuuta asti. Verkossa kanavaa voi kuunnella osoitteessa: <https://radioplay.fi/tekoalyradio/>

Algoritmien merkitys journalistiikassa

Journalismi sai alkunsa Suomessa 1800-luvun puolivälissä. Tuolloin oli olemassa kaksi massamedian muotoa: lehdistö ja saarnatuolista annetut ilmoitukset. Sosiaalinen media tarkoitti kylän osuuskaupassa tavattuja tuttavuuksia. Ja niin se jatkui sata vuotta. Lapsuudessani meillä oli kaksi massamedian muotoa Pörtömässä: Vasabladet ja radio. Sitten televisio saapui 1950-luvun lopulla. Kaikkina näinä vuosikymmeninä tieto kulki lähettäjältä vastaanottajalle, keskuksesta periferiaan.

Mutta sitten tulivat tietokoneet ja niiden mukana algoritmit, ja kaikki muuttui. Viimeisten kahden vuosikymmenen aikana algoritmit ovat tulleet mukaan jokaiseen journalistiseen prosessiin (Karlsson, Michael, 2019). Ovatko algoritmit hyviä vai pahoja?

Modernina digitaalisena aikana algoritmit ovat nousseet merkityksessä ja erityisesti viime vuosikymmeninä niistä on tullut ratkaisuvia siinä, miten kulutamme tietoa. Sosiaalisesta mediasta uutisaloitukseen ja viihteen sivustoihin algoritmit vaikuttavat valintoihimme ja määrittävät sen sisällön, johon altistumme. Kysymys nousee siitä, ovatko algoritmit ottamassa vallan massamediassa ja määräävätkö ne nyt, mitä luemme, kuuntelemme ja katsomme televisiosta.

Algoritmit ovat matemaattisia kaavoja ja ohjeita, jotka on ohjelmoitu suorittamaan tiettyjä teh-

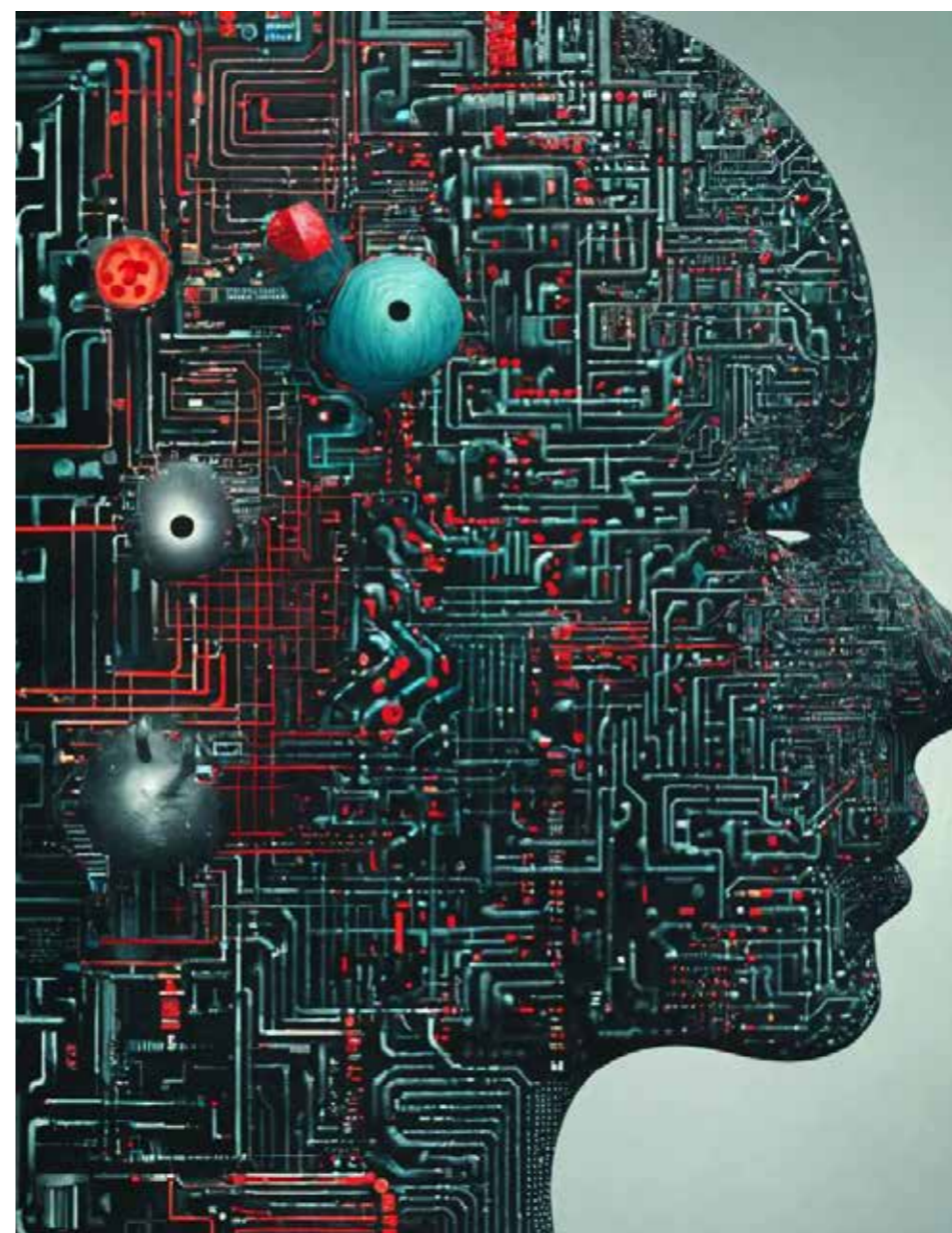
täviä. Massamediassa niitä käytetään räätälöimään sisältöä ja sovittamaan se kunkin yksilöllisen käyttäjän mukaan heidän aiemman käyttäytymisensä ja mieltymystensä perusteella. Tämä henkilökohtainen lähestymistapa on sekä etuja että haittoja.

Toisaalta algoritmit mahdollistavat henkilökohtaisen ja räätälöidyn kokemuksen käyttäjille. Saamme suosituksia, jotka vastaavat kiinnostuksen kohteitamme, mikä voi johtaa tehokkaampaan ja nautittavampaan käyttäjäkokemukseen. Toisaalta tämä järjestelmä voi luoda suodatin-kuplia, joissa käyttäjät altistuvat vain sellaiselle tiedolle ja näkemyksille, jotka jo ovat linjassa heidän omiensa kanssa. Jos emme esimerkiksi internetin selaillessamme koskaan etsi tietoa ilmastonmuutoksesta, meille ei tarjota tällaista tietoa Facebookissa tai Instagramissa. Meille ei koskaan tarjota kirjaa, joka voisi herättää kiinnostuksemme ilmastonmuutokseen. Tämä voi luoda vääristyneen käsityksen todellisuudesta ja vähentää mahdollisuutta monipuoliseen tietoon. Se, että algoritmit määräävät, mitä näemme Facebookissa tai muissa sosiaalisissa medioissa, on esimerkki tästä suodatin-kuplasta. Viestit ja uutiset priorisoidaan sen perusteella, mitä algoritmit uskovat meidän tykkäävän, kommentoivan tai jakavan.

Globaali journalismi voi yhdis-

tää maailman eri kulttuureja. Se voi luoda eettisen suhteen mediakuluttajien ja kärsivien uhrien välille toisella puolella maapalloa, ja tämä voi synnyttää sitoutumista ihmisiin hädässä (Berglez, Peter, 2019). Mutta algoritmi ”joka tietää, ettei tämä lukija ole kiinnostunut kärsivistä ihmisistä” voi tehokkaasti sabotoida globaalin journalismin ja lot tavoitteet.

Tämä toimii yksilötasolla, mutta se toimii myös suurille väestöryhmille. Jos kymmenet tuhannet verkkolehden lukijat eivät lue ensimmäisellä sivulla olevaa uutista, esimerkiksi ilmastonmuutoksesta, tämä uutinen muutetaan lyhyeksi huomautukseksi lehden sisällä. Ja etusivulle siirretään uutinen tunnetun poliitikon mokasta, johon monet lukijat ovat klikanneet. Se, mikä uutinen on tärkeämpää meille kaikille, ei merkitse paljon. Ei enää ole uutisen arvo, joka määrittelee sen, julkaistaanko ja miten se julkaistaan. Mikä katsotaan julkaisukelpoiseksi, on se, mitä lukijat jakavat ja vuorovaikuttavat, ja päinvastoin (Andersson Schwarz, 2019). Vuorovaikutus on keskeinen sana tässä yhteydessä; se ei ole enää ”lähettäjä-vastaanottaja” -malli, joka pätee; tieto leviää verkostossa, jonka muodostavat toimitukset, toimittajat ja lukijat, jotka tekevät yhteistyötä kehittyneiden algoritmien avulla. Mutta kaikki lukijat eivät voi osallistua tähän prosessiin; lukijan on saatava ”pääsy teknisiin, kulttuurisiin ja diskursiivisiin resursseihin, joita tarvitaan” (Andersson Schwarz, 2019, s. 411).

Tekoälyn yritys visualisoida algoritmeja

Toinen näkökohta algoritmien vaikutuksesta on niiden luojia ympäröivä anonymiteetti. Digitaalisen virtamme hallitsevat algoritmit ovat yleensä monimutkaisten työryhmien ja yritysten tulosta, eikä aina ole selvää, miten nämä algoritmit on ohjelmoitu tai mitä harkintoja niiden kehittämisessä tehdään. Tämä herättää kysymyksen mahdollisesta piilotetusta agendasta, joka on sisäänrakennettu algoritmeihin. Algoritmit tuotetaan aina tiettyjen tarkoitusten pohjalta, ja niiden ohjelmointi tehdään ei-journalistien toimesta, mikä luo epävarmuutta puhtaasti journalistisista arvoista tässä työssä (Karlsson, Michael, 2019). Saattaa

olla huolta siitä, että algoritmeja voidaan käyttää muokkaamaan ja vaikuttamaan yleisen mielipiteen muodostumiseen. Koska algoritmit määrittävät, mitä priorisoidaan ja näkyy, on olemassa riski, että niitä voidaan käyttää tiettyjen näkökulmien tai agendojen edistämiseen muiden kustannuksella.

Useimmat algoritmit luodaan parantamaan käyttäjäkokemusta ja optimoimaan yrityksen tavoitteita, jotka ovat pääasiassa tulovirtojen tuottaminen. Koska monimediajättit Facebook ja Google ovat parhaita mainostulojen ja sivustoliikenteen imemisessä, tämä voi heikentää laadukasta journalismia

(Andersson Schwarz, 2019).

Algoritmien käytön ymmärtäminen ja valvonta on siten ratkaisevan tärkeää terveen tiedonvälitysympäristön varmistamiseksi. Avoimuus algoritmien toiminnasta ja tarkoituksesta on välttämätöntä varmistaaksemme, etteivät niitä käytetä väärin. Keskustelu algoritmien vallasta massamediassa on tärkeä keskustelu tasapainottaakseen personoinnin etuja ja välttääkseen vääristyneitä suodatin-kuplia, jotka rajoittavat näkemystämme maailmasta. Algoritmien vaikutuksen kriittinen tarkastelu massamediaan on olennaista avoimen ja monipuolisen tiedonvälitysympäristön ylläpitämiseksi, joka edistää demokraattisia arvoja. Tämä kriittinen tarkastelu loistaa kuitenkin vielä poissaolollaan. On korkea aika, että aloitamme keskustelun algoritmien roolista nykyaikaisessa journalismissa!

Lähteet:

Andersson Schwarz, Jonas. (2019). Journalismien rooli uudessa mediaympäristössä. Teoksessa: Karlsson, Michael & Strömbäck, Jesper (Toim.). Journalismien tutkimuksen käsikirja. Studentlitteratur, s. 407–420.

Berglez, Peter. (2019). Maailmanlaajuinen journalismi. Teoksessa: Karlsson, Michael & Strömbäck, Jesper (Toim.). Journalismien tutkimuksen käsikirja. Studentlitteratur, s. 433–443.

Karlsson, Michael. (2019). Journalismien algoritmisaatio. Teoksessa: Karlsson, Michael & Strömbäck, Jesper (Toim.). Journalismien tutkimuksen käsikirja. Studentlitteratur, s. 421–431.

Hans Björknäs

TERVEYS

Eduskuntakysely ADHD:stä

Kansanedustaja Mia Laiho on laatinut kirjallisen kysymyksen koskien ADHD-epidimiaa (toisin hän ei käytä epidemia-sanaa).

Kysymyksen perusteissa on yleistä tietoa tästä taudista. ADHD-diagnoosin asettaminen edellyttää tietoa oireiden esiintymisestä ja toimintakyvystä eri tilanteissa, henkilön terveydentilasta, kehityshistoriasta, elämäntilanteesta sekä muista mahdollisista vaikuttavista tekijöistä. Erotusdiagnostiikassa on arvioitava, selittyvätkö oireet muilla sairauksilla tai häiriöillä. Monet muut olennaiset häiriöt voivat esiintyä myös saman-aikaisesti ADHD:n kanssa. Hyvä hoito suunnitellaan yksilöllisten tarpeiden ja tavoitteiden mukaan, ja sen tavoitteena on lievittää ADHD-oireiden aiheuttamaa haittaa ja parantaa toimintakykyä. On tärkeää varmistaa hoidon jatkuvuus erityisesti lapsuuden ja nuoruuden aikana.

Hoitamattomana ADHD voi haitata opiskelua, työllistymistä ja suurentaa psykiatrisen häiriöiden, syrjäytymisen ja päihteiden käytön riskiä. On tärkeää, että perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisestä työnjaosta ja yhteistyöstä sovitaan paikallisesti. Huolestuttavaa on, että ADHD-lääkkeiden käyttö on lisääntynyt voimakkaasti Suomessa viime vuosina. Kelan tuoreimpien tietojen mukaan ADHD:n hoitoon käytettävien lääkkeiden käyttö ja korvaukset ovat kasvaneet voimakkaasti viimeisen viiden vuoden aikana. Pojilla diagnoosi on yleisempi kuin tytöillä, ja alueelliset

Kansanedustaja Mia Laiho, Kokoomus. Kuva: Eduskunta.fi

erot ovat merkittäviä. Esimerkiksi Pohjois-Karjalassa yli 20 prosentilla alle 13-vuotiaista pojista on ADHD-diagnoosi, kun taas Pohjanmaalla alle kuudella prosentilla. Lastenpsykiatrian professori Andre Sourander on arvioinut, että Suomessa suuri joukko lapsia ja nuoria on saanut väärän ADHD-diagnoosin, ja ilmiön syitä ja diagnostiikkakäytäntöjä on välttämätöntä selvittää perinpohjaisesti. Lisäksi on havaittu, että loppuvuodesta syntyneet lapset saavat ADHD-diagnoosin useammin kuin alkuvuodesta syntyneet.

ADHD:n yleistymisen haasteisiin ja ratkaisujen etsimiseen tarvitaan kansallista asiantuntijatyöryhmää ja ohjelmaa. Tämä olisi tärkeä as-

kel kohti tasavertaista ja laadukasta hoitoa koko Suomessa.

Ja kysymys päätty ehdotukseen: Edellä esitetyn perusteella kysymme, mitä toimia hallitus aikoo ryhtyä varmistamaan, että alueelliset erot, diagnoosien määrä ja laatu, kansainvälisesti korkea lääkitysaste ja diagnoosien purkumahdollisuudet arvioidaan säännöllisesti. Lisäksi tiedustelemme, onko suunnitteilla kansallista asiantuntijatyöryhmää ja ohjelmaa ADHD:n yleistymisen haasteisiin ja ratkaisujen etsimiseen.

TERVEYS

Epoksinnoitetut vesiputket päästävät BPA:ta kuumassa vedessä

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tutkimus osoittaa, että epoksinnoitetuista vesiputkista vapautuu haitallista kemikaalia bisfenoli A:ta (BPA) kuumaan veteen. BPA:ta ei löytynyt kylmästä vedestä.

Kysely toteutettiin kymmenessä taloyhtiössä eri puolilla maata. Kaikissa taloyhtiöissä BPA:ta löytyi lämminvesiputkista, mutta ei kylmävesiputkista.

”Hyvä yleisohje on, ettei hanasta tulevaa kuumaa vettä kannata käyttää juomiseen tai ruoanlaittoon”, sanoo THL:n erikoistutkija Jani Koponen. ”Antamalla veden valua ennen käyttöä voidaan vähentää entisestään vesijohtojen materiaalista mahdollisesti vapautuvien kemikaalien ja mikrobien, kuten bakteerien ja homeen, aiheuttamia terveysriskejä.”

Bisfenoli A voi vahingoittaa immuunijärjestelmää, ja se on luokiteltu lisääntymiselle vaaralliseksi ja hormonaaliseksi haitta-aineeksi. Kylmän talousveden BPA-pitoisuuden suurin sallittu arvo on 2,5 mikrogrammaa litrassa. Lämmintä käyttövedettä ei ole tarkoitettu juotavaksi tai ruoanlaittoon, joten sille ei ole asetettu suurinta sallittua arvoa.

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos suunnittelee seurantatutkimusta, jossa selvitetään kuumaa vettä sisältävän BPA:n vaikutusta ihmisen altistukseen. Altistusta selvitetään mittaamalla asukkaiden virtsan BPA-pitoisuus.

Useimmiten mikrobien määrä epoksinnoitettujen putkien näytteissä oli sama kuin vedessä sen saapuessa taloyhtiöön.

Tutkimus osoittaa, että on ole-

massa riski, että epoksinnoitetut vesiputket voivat vuotaa BPA:ta kuumaan veteen. THL suosittelee, että hanasta tulevaa kuumaa vettä ei käytetä juomiseen tai ruoanlaittoon.

Tietoja BPA:sta

Bisfenoli A (BPA) on kemikaali, jota käytetään monissa eri tuotteissa, kuten muovipakkauksissa, muovileluissa ja kuiteissa.

BPA voi vahingoittaa immuunijärjestelmää, ja se on luokiteltu lisääntymiselle vaaralliseksi ja hormonaaliseksi haitta-aineeksi.

Kylmän talousveden BPA-pitoi-

suuden suurin sallittu arvo on 2,5 mikrogrammaa litrassa.

Lämmintä käyttövedettä ei ole tarkoitettu juotavaksi tai ruoanlaittoon, joten sille ei ole asetettu suurinta sallittua arvoa.

Vinkkejä BPA:lle altistumisen vähentämiseen

Käytä lasi- tai metalliastioita ruokien ja juomien säilyttämiseen.

Vältä ruoan lämmittämistä muovipakkauksissa mikroaaltouunissa.

Pese kädet huolellisesti kuittien käsittelyn jälkeen.

Lähde: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL)

HISTORIA

Vapaamuurarin hauta Helsingin Kaisaniemen puistossa

Tässä aidatussa haudassa Kaisaniemen puiston pohjoisosassa (lähellä Kasvi-tieteellisen puutarhan aita) lepää majuri Fredrik Granatenhjelm (1708 - 1784).

Fredrik Granatenhjelm oli silloisen Suomen ensimmäisiä vapaamuurareita, tosin tästä ei ole ihan täyttä varmuutta. Hän halusi tulla haudatuksi tähän paikkaan missä hän oli monesti käynyt kävelemässä.

Vapaamuurarius oli tullut Suomeen vuonna 1777.

Kun Suomi oli siirtynyt Venäjän vallan alaiseksi vapaamuurarijärjestöt kiellettiin vuonna 1821. Mutta vapaamurareita oli Suomessa jo ennen maan itsenäistymistä, ja vuonna 1908 aloitettiin tapaamiset majuri Granatenhjelmin haudalla. Virallisesti kokoonnuttiin vaalimaan majurin muistoa, salaisesti ko-kouksissa suunniteltiin vapaamuurarityön aloittamista kun olosuhteen antaisivat siihen mahdollisuutta.

Majuri Fredrik Granatenhjelmin hauta on Helsingin vanhin muistomerkki. Kivessä ei ole hänen nimeä vaan teksti: ”Lika godt / om verlden vet hvem här hvilat / alt nog / Gud käner hvad Han gjort / och / välfignat / HANS min-ne”. (”Yhtä hyvin, tietääkö maailma, kuka tässä lepää. Kyllä Jumala tuntee hänen tekonsa ja siunaa hänen muistoaan.”)

URHEILU

Kalevan kisat Vaasassa 27.-30.6

Vaasa valmistautuu Kalevan kisoihin: Kaarlenkentä valmistellaan kilpailuun

Yleisurheilun SM-kisat, Kalevan, järjestetään kaupungin tiedotteen mukaan

Vaasassa 27.-30. kesäkuuta 2024. Se on yksi Suomen johtavista valtakunnallisista urheilutapahtumista, ja Vaasan kaupunki on valmistautunut tapahtumaan jo usean vuoden ajan.

Kalevan kisojen odotetaan houkuttelevan Vaasaan noin 20 000 kävijää. Tapahtuman toteuttaminen edellyttää alueen urheiluseuroilta merkittävää yhteistyötä. Pääjärjestäjä on Vaasan Urheiluseura yhteistyössä Palosaaren Urheiluseuran, Vaasan Toverien, Vaasan Vasaman, Vähänkyrön Viestin ja IF Femmanin kanssa.

Liikuntapäällikkö Mika Lehtonen kertoo, että Vaasan kaupunki on aloittanut tapahtumaan valmistautumisen jo useita vuosia sitten. Yksi näkyvimmistä parannuksista on Kaarlenkentän uuden tulostaulun asentaminen, joka korvasi vanhan viime vuonna.

”Uusi digitaalinen tulostaulu on 14,7 x 5,8 metrin LED-näyttö, jossa voimme näyttää tulosten lisäksi suoria lähetyksiä kentältä ja uusintoja hidastettuna. Vanha maalaus oli mekaaninen”, Lehtonen kertoo. Kevään aikana Karlsplanin pääkatsomon päädyt lasitetaan, mikä on merkittävä muutos.

”Pääkatsomossa on aika kylmä, koska se on varjossa. Lasiseinät vä-

Kalevankisat 2018 - 3000 m, Jyväskylä

Vasemmalta oikealle: Sandra Eriksson, Camilla Richardsson, Astrid Snäll, Linnea Harala, Lotta Mäkinen, Emma Hakala, Hilka Kontro, Pihla Hokkanen, Amanda Virtanen, Oona-Mari Hakulinen, Mona Forselles, Janna Hautala.

Kuva: Tuomas Vitikainen

Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0

hentävät vetoa ja tuulta, Lehtonen kertoo.

Kentän juoksuradat pestään ja linjat maalataan uudelleen. Lisäksi koko suunnitelmaan tehdään pieniä korjauksia ja vanhat sähkö- ja datakaapelit vaihdetaan uusiin. Myös kentällä olevien laitteiden ja varusteiden tulee olla hyvässä kunnossa kilpailua varten.

”Päivitämme laitteita, kuten keihäitä, luoteja, poikkipalkkeja ja rakkennustelineitä. Kalevan kisojen jälkeen kaikki kentän käyttäjät pääsevät hyötymään uusista laitteista, Lehtonen sanoo.

Tapahtumalla on merkittävä vaikutus liikenteeseen, ja väliaikaisia liikennejärjestelyjä ja pysäköintialueita on suunniteltu jo pitkään.

Tästä tiedotetaan tarkemmin lähempänä tapahtumaa. Kalevan kisat ulottuvat myös Kaarlenkentän ulkopuolelle. ”Naisten ja miesten kävelykilpailut käydään uudella kevyen liikenteen väylällä Onkilahden kauniissa merenrantaympäristössä”, Lehtonen kertoo.

Kalevan kisoissa nähdään sekä kansallisia huippu-urheilijoita että lupaavia nuoria lahjakkuuksia. Kilpailu ajoittuu EM-kisojen ja olympialaisten väliin, joten on mahdollista, että Karlsplanissa nähdään myös yleisurheilun EM-kisojen suomalaismitalisteja Roomasta.

– Toivomme, että vaasalaiset merkitsevät Kalevan kisat kalenteriinsa ja kokoontuvat sankoin joukoin seuraamaan kisoja, Lehtonen sanoo.

VENÄJÄN HYÖKKÖYS UKRAINAAN

UKRAINA

Ukrainan tulevaisuus ja Marshall-suunnitelman analogia: Presidentti tapasi opiskelijoita Chernivtsissä

Työvierailullaan Tšernivtsissä Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyy tapasi Yuriy Fedkovych Chernivtsi National Universityn, Bukovinian State Medical Universityn ja Tšernivtsin kauppa- ja talousinstituutin opiskelijoita.

Valtionpäämies puhui ukrainalaisten nuorten kanssa maastamme, sen tulevaisuudesta ja Ukrainan Marshall-suunnitelman analogiasta. Presidentti sanoi, että tämän suunnitelman pääkysymys on Ukrainan ennallistaminen: sen energia, teknologia ja talous. Alustavien arvioiden mukaan tämä

vaatii noin 700 miljardia dollaria. Summa ei kuitenkaan ole lopullinen. ”Emme tiedä todellisia summia, koska sota ei ole vielä ohi. Kun se on ohi, analysoimme kaiken. Periaatteessa kumppanit ovat yhtä mieltä siitä, että kaikki auttavat Ukrainan jälleenrakentamisessa, että määrät ovat, sanotaan, ymmärrettäviä ja edullisia. Uskoamme kumppaneidemme säädyllyisyyteen ja toivomme, että he hyväksyvät sanomansa eivätkä vain sano sitä”, hän huomautti. Volodymyr Zelenskyy uskoo myös, että Ukrainasta tulee EU:n ja Naton jäsen lähivuosina.

”NATO on ulkopuolinen puolustamme ja tietysti paras turvallisuussitoumuksemme. Mutta olen myös vakuuttunut, että vahvistamme sisäistä puolustustamme. Vahvistamme turvallisuuttamme rajoilla, kaupungeissa, yhteisöissä. Tulevaisuudessa tulee olemaan täysin erilainen lähestymistapa sekä turvallisuuteen että rakentamiseen”, Ukrainan presidentti sanoi. Valtionpäämies lisäsi, että sodan päätyttyä maamme jatkaa myös koulutuksen eri osa-alueiden kehittä-

tämistä: lääketieteen, psykologian, turvallisuuden ja rakentamisen.

Ukraina tarvitsee näiden alojen asiantuntijoita.

Kunnia Ukrainalle!

Licens: Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. Länk: www.president.gov.ua

VENÄJÄ

Dmitri Medvedev haluaa palauttaa kuolemanrangaistuksen Venäjälle

Lainaus hänen 25. maaliskuuta Telegram-kanavaltaan:

”Kaikki kysyvät minulta. Mitä tehdä? Heidät saatiin kiinni. Hyvin tehty kaikki, jotka saivat sen kiinni. Pitäisikö heidät tappaa? Välttämätön. Ja se tulee olemaan. Mutta on paljon tärkeämpää tappaa kaikki osalliset. Kaikki.

Kuka maksoi, kuka myötätuntoinen, kuka auttoi. Tapa heidät kaikki.”

HUUMORIA SADAN VUODEN TAKAA

Postimies

"Missä sinä olet ollut, kultaseni?" kysyi pikku Albertin äiti, kun tämä tuli kotiin parin tunnin poissaolon jälkeen.

"Kyllä, olimme ulkona Kallen ja Ollen kanssa leikkimässä postimiestä", vastasi kulta.

"Todellako! Miten se sitten tapahtui?"

»No, me kiersimme kaikkia taloja täällä ja laitoimme kirjeitä kaikkiin laatikoihin.»

"Mutta olivatko ne todella oikeita kirjeitä?"

»Kyllä sitten!»

»Mistä sait ne sitten?»

»Kyllä, kyllä, ne löytyvät äidin työpöydän laatikosta. Se oli avoin, ja ne olivat niin kauniita, ja niitä oli kokonainen joukko leikatuilla silkkinauhoilla sidottuina."

Taidekalusteet.

Ymmärtävä asiakas: "Kyllä, olen iloinen voidessani myöntää, että nämä modernit tuolit ovat uskomattoman mukavia ja tyylikkääntä, ja kauniita ja taiteellisia ja kaikkiin puoliin erinomaisia, ja kyllä, pidän niistä niin paljon, mutta en ymmärrä miten istumaan niihin!"

Pakollinen paha.

Hän; "Tyttö ei saisi rohkaista miestä kosimaan, jos hän ei aio sanoa kyllä." Hän:

"Mutta ehkä se on helpoin tapa päästä eroon hänestä."

Säästäväinen ystävä.

Olle: "Äiti, eikö isä sanonut, että meidän on pelastettava?" Äiti: "Kyllä, poikani."

Ollie; "Mitä luulet, äiti, jos säästäisimme risiiniöljyssä."

Ystävän kritiikki.

"No, mitä mieltä olet tästä kankaasta?"

"No, se on hyvä, luulisin. En vain näe sitä kaikella maalilla, jonka olet levittänyt siihen."

Todennäköisesti.

Pankinjohtaja ja pääkonsuli: No, herrasmies haluaa mennä naimisiin tyttärensä kanssa. Mutta herrasmies ei tunne häntä." Kosija: "Ei, mutta kyllä, herrasmies tuntee pääkonsulin."

Naamiojäällä.

"Hyvää iltaa, neiti! Voinko kutsua sinut illalliselle?" "Ei muuta?" "Kyllä, aamiaisen sisältyy hintaan, jos haluat!"

Hyveen palkinto.

Hän: "Etkö ole koskaan suudellut tyttöä ennen?" Hän: "Ei koskaan elämässäsi!"

Hän: "Sitten voit suudella minua vielä keran. On mukava tavata joku, jota voidaan suudella puhumatta siitä."

Kosto.

"Voitko saada portin avaimen näinä päivinä?" "Ei, mutta olen kostanut, olen ottanut sen sijaan pianon avaimen."

Marraskuun 6. päivän jälkeen.

Opettaja; "No, Erik, kerro nyt mitä tiedät Gustav Adolfista? Erik: "No Gustav Adolf oli kiltti mies, koska hän kuoli keskellä viikkoa, joten saimme vapaapäivän"

VAARALLISTA

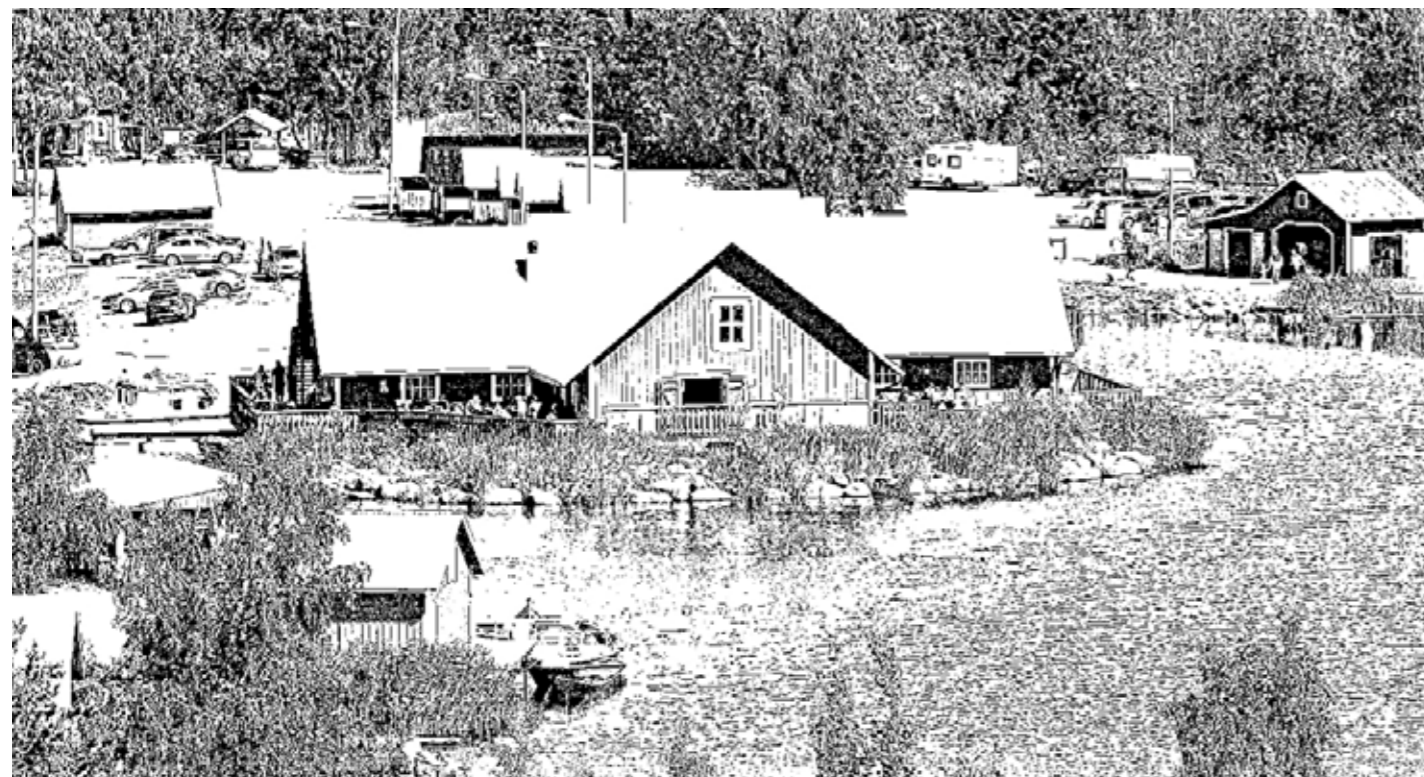
A.: »Lieköhän tukan värjäminen niin vaarallista kuin lääkärit sanovat?»

B.: »Onpa kylläkin, vieläpä vaarallisempaa kuin Eräs vanha setäni koetti kerta värjätä tukkansa ja vähemmässä kuin kolmessa kuussa oli hän naimisissa lesken kanssa, jolla oli 7 lasta.

SYVÄÄ OSAANOTTOA

Äiti on lapsineen taidenäyttelyssä. Kalle: Äiti, mitäs tuo kuva esittää? Äiti: Kristittyjen vainoa Roomassa. Siinä on arena, ja ti-

Mikä talo tämä on?

Viime viikon talo:
Kurtenia

PhitoScet-

Viikon astronominen kuva:

NASA Unveils Celestial Fireworks as Official Hubble 25th Anniversary Image.jpg

The star cluster Westerlund 2 in the Milky Way galaxy, with an estimated age of about one or two million years. It contains some of the hottest, brightest, and most massive stars known. The cluster resides inside a stellar breeding ground known as Gum 29, located 20,000 light-years away in the constellation Carina.

👤 NASA, ESA, the Hubble Heritage Team (STScI/AURA), A. Nota (ESA/STScI), and the Westerlund 2 Science Team

🔒 Public domain

kerit syöksyvät kristittyjen kimppuun, reipiäkseen heidät kappaleiksi. Kalle: Voi äiti, katsohan tuolla kuvan nurkassa tuota tiikeriraukkaa, joka on ihan ilman kristittyä.

KOKONAAN SAIRAS

»Te näytätte hieman rasittuneelta.» »Kumpapa tietäisitte, missä tilassa olen! Maksani ei ole kunnossa, vatsaani kivittää, jalkani ovat turvoksissa, kaulani on kokonaan tulettunut, enkä minä itsekään voi oikein hyvin."

LAIHTUVA VAIMO

Hellätunteinen aviomies (istuen penkillä, laskee): Rouvani painaa 80 kiloa; joka kesä matkustaa hän Marianhaminaan kylpemään ja laihtuu 8 kiloa; kymmenessä vuodessa olen hänestä vapaa!

LÄÄKÄRI

Lääkäri: »Kuulkaahan, teille täytyy minun se kertoa. Tänään on minulle sattunut jotain, jota minulle ei koko lääkärinä oloikanani ole tapahtunut.

- No, kertokaa, olette varmaan jonkun parantanut.

Lukijoilta

erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa.

Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen:

waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa.

Ilmoitushinta on 6 €/palstamilimetri. Vakioilmoitukset ovat halvempia (25 mm korkea = 140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm = 400 €). Toistuvat ilmoitukset = 30 % alennus. Lähetä ilmoitukset osoitteeseen

waasanpaivalehti@gmail.com
jpg-, tiff- tai png-muodossa.

Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen.

Waasan Päivälehti
waasanpaivalehti@gmail.com

Ensi viikolla:

